

**ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ**

КРАМАРЕНКО ОЛЕНА АНАТОЛІЇВНА

УДК 336:322.1

**ДОМІНАНТИ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ
МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ**

Спеціальність 08.00.08 – гроші фінанси і кредит

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Ірпінь – 2016

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Університеті державної фіскальної служби України.

Науковий керівник

доктор економічних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України
Тарангул Людмила Леонідівна,
Університет державної
фіскальної служби України,
проректор з наукової роботи.

Офіційні опоненти:

доктор економічних наук, професор,
Пасічник Юрій Васильович,
Державний науково-дослідний інститут
інформатизації та моделювання економіки
Міністерства економічного розвитку і торгівлі
України,
головний науковий співробітник відділу
фінансової політики;

кандидат економічних наук
Серебрянська Діна Миколаївна,
Державна установа «Інститут економіки та
прогнозування» Національної академії наук
України,
науковий співробітник відділу
державних фінансів.

Захист відбудеться «11» січня 2017 р. о 16 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 27.885.01 в Університеті державної фіскальної служби України за адресою: 08201, Київська область, м. Ірпінь, вул. Садова, 53.

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Університету державної фіскальної служби України за адресою: 08201, Київська область, м. Ірпінь, вул. Університетська, 31.

Автореферат розісланий «10» грудня 2016 р.

В. о. ученого секретаря
спеціалізованої вченої ради,
доктор економічних наук, професор

С. П. Ріппа

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В реаліях ХХ ст. у розвинених країнах вагоме значення у забезпеченні економічного зростання відіграє ефективна бюджетна політика місцевого економічного розвитку.

Упродовж періоду незалежності в Україні так і не вдалось сформувавши на місцевому рівні оптимальну бюджетну політику, про що свідчать перманентні зміни до бюджетного та податкового законодавства, у міжбюджетних трансфертах, що надаються місцевим бюджетам, майже не передбачено коштів на економічний розвиток, а адміністративні та фінансові можливості обласних, міських та районних рад народних депутатів не дозволяють цього зробити.

Водночас контролюючими органами виявляються численні факти нецільового та нерационального використання коштів місцевих бюджетів.

Отже, наявність цих та інших бюджетних проблем на місцевому рівні свідчить про неефективність бюджетної політики, що потребує науково обґрунтованого їх вирішення, зокрема з виокремленням відповідних домінант.

Окремим проблемам забезпечення динамічного місцевого економічного розвитку з використанням відповідних важелів, у тому числі й інструментарію бюджетної політики, присвятили свої праці лауреати Нобелівської премії з економіки: Саймон Сміт Кузнець (1971 р.), Артур Льюїс (1979 р.), Лоуренс Клейн (1980 р.), Дж. Б'юкенен (1986 р.), Роберт Солоу (1987 р.), а також і інші відомі зарубіжні вчені – Дж. Акерлоф, Т. Баскаран, Ш. Бланкарт, Дж. Блейклі, Дж. Коммонс, М. Пантеоні, В. Танці, М. Тодаро, а також вітчизняні науковці – В. Андрущенко, О. Білоусова, В. Вишневський, В. Геєць, О. Кириленко, В. Кравченко, І. Луніна, Ц. Огонь, В. Опарін, К. Павлюк, Ю. Пасічник, Д. Серебрянська, Л. Тарангул, В. Федосов, І. Чугунов, Ф. Ярошенко та інші. Визнаючи беззаперечний внесок учених, які працювали і працюють над цією проблематикою, варто зазначити, що нині залишаються малодослідженими теоретичні засади розвитку домінант бюджетної політики на місцевому рівні, не сформовано відповідного бюджетного механізму, ефективної моделі, не впроваджується сучасний досвід зарубіжних країн.

Отже, нинішня бюджетна політика не забезпечує динамічність цього розвитку і, відповідно, не сприяє підвищенню життєвого рівня населення в регіонах, тому вирішення означених проблем бюджетної політики місцевого економічного розвитку з використанням її домінант є важливим науковим завданням державного рівня, що й зумовило актуальність теми дисертації, доцільність її вибору, а також визначило мету й завдання.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Матеріали дисертації є складовою досліджень, які виконуються Науково-дослідним інститутом фінансового права Університету державної фіскальної служби України. Дисертантка брала участь у виконанні наукової теми: «Науково-методичні засади оцінки податкового потенціалу» (номер державної реєстрації 0112U0005559), у межах якої нею обґрунтовано науково-методичні підходи до оцінки податкового потенціалу регіону.

Мета і завдання дослідження. Мета дисертаційної роботи полягає в поглибленні теоретичних положень та розробці практичних рекомендацій щодо формування й реалізації домінант бюджетної політики місцевого економічного розвитку.

Для реалізації цієї мети було визначено такі завдання:

- узагальнити еволюцію наукових підходів щодо архітектоніки бюджетної політики та виявити її роль у забезпеченні місцевого економічного розвитку;

- розкрити сутність та особливості домінант бюджетної політики місцевого економічного розвитку;

- проаналізувати досвід реалізації домінант бюджетної політики місцевого економічного розвитку в економічно розвинених країнах та запропонувати відповідний механізм упровадження цих домінант в Україні;

- оцінити ефективність використання окремих домінант бюджетної політики;

- обґрунтувати концептуальні положення бюджетної політики місцевого економічного розвитку;

- розробити бюджетний механізм забезпечення інноваційних програм;

- сформувати інституціональну модель бюджетної політики на місцевому рівні;

- надати практичні рекомендації щодо ефективного використання відповідних домінант.

Об'єкт дослідження – фінансові відносини, які виникають при формуванні та реалізації бюджетної політики на місцевому рівні.

Предмет дослідження – теоретико-методичні та практичні засади здійснення бюджетної політики місцевого економічного розвитку.

Методи дослідження. У процесі виконання дослідження було використано такі наукові методи: системний підхід, наукову абстракцію, узагальнення, історичний – при обґрунтуванні теоретичних основ функціонування бюджетної політики місцевого економічного розвитку та інституціональної моделі; індукції та дедукції, економіко-статистичний, економічного аналізу – для здійснення оцінки ефективності використання домінант цієї бюджетної політики; економіко-математичного моделювання, синтезу, порівняння – при формуванні підходів щодо оцінювання ефективності бюджетної політики, розробці концептуальних положень цієї бюджетної політики та відповідного бюджетного механізму.

Інформаційною базою дослідження слугували нормативно-правові акти, які регламентують функціонування бюджетної системи, зокрема напрямів бюджетної політики місцевого рівня; статистичні дані Державної служби статистики України, Комітету Верховної Ради України з питань бюджету, Асоціації міст України, Євростату, праці зарубіжних та вітчизняних учених, зокрема монографії, матеріали науково-практичних конференцій, фахові видання з цієї проблематики.

Наукова новизна одержаних результатів. Основні положення, які визначають наукову новизну, полягають у такому:

удосконалено:

– домінанти бюджетної політики місцевого економічного розвитку, які обґрунтовано з використанням теоретичних положень, що базуються на характеристиках течій, теорій, концепцій, розробленому алгоритмі вибору, спрямованих на вирішення актуальних проблем її розвитку. На відміну від інших домінант, визначених вітчизняними вченими, запропоновані дисертанткою ураховують вектори суспільного розвитку, ментальність населення, поточний та перспективний стан формування місцевих бюджетних програм і сприяють прискоренню темпів місцевого економічного розвитку;

– архітектуру бюджетної політики, яка включає об'єктно-суб'єктну, теоретичну, практичну складові, а також інструменти реалізації, способи забезпечення розвитку, критерії ефективності, базується на генезису відповідних термінів і понять, узагальненні поглядів зарубіжних і вітчизняних учених щодо її суті, місця бюджетної політики у суспільній системі України і, на відміну від складових інших архітектонік, враховує вплив позитивних і негативних чинників, наявність таких складових, що, зазвичай, не обґрунтовано в фінансовій літературі, зокрема потенціал, домінанти. Використання цієї архітектоники дає змогу структурувати бюджетну політику на місцевому рівні, що сприятиме формуванню наукових підходів вирішення як перспективних, так і поточних проблем цього розвитку;

– концептуальні положення бюджетної політики місцевого економічного розвитку, розроблені з урахуванням алгоритму формування та реалізації, який включає вектори суспільних реформ, методичні підходи, важелі реалізації, що сприятиме підвищенню її ефективності. На відміну від подібних теоретичних розробок, запропоновані концептуальні положення базуються на сформованій архітектоніці, враховують стратегічні орієнтири розвитку конкретного регіону та передбачають нову ідеологію державного менеджменту;

– бюджетний механізм забезпечення інноваційних програм місцевого економічного розвитку, розроблений відповідно до нових підходів щодо бюджетних інновацій, який координує ці процеси, передбачає визначення завдань, включає важелі, форми, методи і види забезпечення, що сприятиме формуванню значно більших обсягів фінансових ресурсів та підвищить темпи цього розвитку. На відміну від подібних механізмів, передбачено організаційне поєднання всіх складових цього механізму із стратегічними орієнтирами розвитку регіону та залученням додаткових ресурсів, використанням можливостей державно-приватного партнерства;

– інституціональну модель бюджетної політики місцевого економічного розвитку, яку сформовано з використанням методологічних підходів, що базуються на інституційній теорії, враховують гносеологію, взаємовідносини між загальнодержавними та місцевими інституціями у процесі формальних і неформальних контактів, вплив чинників зовнішнього та внутрішнього середовища, що забезпечує її реалізацію у напрямі економічного розвитку з

найбільшою ефективністю. На відміну від подібних моделей, у пропонованій використано інструментарій фінансової, інших економічних, а також соціологічних наук, передбачено розвиток якісно нових інститутів з урахуванням позитивних загальнолюдських цінностей;

набули подальшого розвитку:

– механізм впровадження зарубіжного досвіду щодо доміант бюджетної політики місцевого економічного розвитку, який включає такі блоки: інформаційно-аналітичний, формування та реалізацію доміант, консультативно-супровідний, фінансового забезпечення та результативний; передбачає взаємозв'язок між інституціями зовнішнього та внутрішнього середовища. Особливістю цього механізму також є активне залучення регіональних НДІ, навчальних закладів, незалежних експертів до процесу впровадження цього досвіду. Застосування такого механізму сприятиме формуванню бюджетних поточних та перспективних програм, зокрема інноваційних;

– науково обґрунтовані підходи щодо оцінювання ефективності функціонування бюджетної політики місцевого економічного розвитку з використанням аналізу та відповідної методики, яка включає теоретичне та аналітичне обґрунтування, зокрема економіко-математичне моделювання, що допомогло виявити вплив основного важеля цієї політики – бюджетних видатків – на динаміку місцевого розвитку, що на відміну від існуючих підходів враховують потенціал бюджетної політики, який розроблено відповідно до її архітекtonіки.

Практичне значення одержаних результатів. Запропоновані у дисертаційній роботі конкретні механізми цієї бюджетної політики, а також рекомендації щодо їх реалізації, використовуються органами місцевої влади, а також органами місцевого самоврядування для підвищення динамічності місцевого економічного розвитку. Результати дослідження використано в роботі Головного управління Державної казначейської служби України в м. Києві при функціонуванні міжбюджетних трансфертів (довідка від 21.10.2016 № 7-08/284-12252); діяльності виконавчого комітету Ірпінської міської ради Київської області – при розробці програм соціально-економічного розвитку м. Ірпінь (довідка від 21.07.2016 №01-18/2177/1); Науково-дослідного інституту фінансового права НУДПС України при реформуванні державних фінансів (довідка від 21.12.2012 №361/01-26); у навчальному процесі Національного університету державної податкової служби України (нині – Університет державної фіскальної служби України) – при викладанні дисциплін «Фінансова політика держави», «Фінанси» для студентів галузі знань «Економіка і підприємництво» (довідка від 28.09.2015 №2775/01-12).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота виконана автором одноосібно. Наукові положення, висновки і рекомендації, що виносяться на захист, отримані самостійно та оприлюднено у друкованих працях. Внесок автора у працях, опублікованих у співавторстві, наведено у списку опублікованих праць.

Апробація результатів дослідження. Основні наукові положення, а також результати дослідження пройшли апробацію на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, зокрема: «Реформування податкової системи України відповідно до європейських стандартів» (Ірпінь, 2011), «Проблеми впровадження та перспективи вдосконалення Податкового кодексу України» (Чернігів, 2011), «Застосування міжнародно-правових норм у сфері оподаткування в Україні» (Ірпінь, 2011), «Проблемні аспекти положень Податкового кодексу України: шляхи вирішення» (Сімферополь, 2011), «Напрями підвищення конкурентоспроможності податкової політики в Україні» (Ірпінь, 2012), «Реформування податкової служби України відповідно до європейських стандартів» (Ірпінь, 2012), «Тіньовий сектор як напрям ухилення від сплати податків» (Сімферополь, 2012), «Реформування податкової системи України в контексті глобалізаційних викликів» (Ірпінь, 2014), «Бюджетно-податкова політика та регіональний розвиток України» (Ірпінь, 2015), «Реформування податкової системи України відповідно до європейських стандартів» (Ірпінь, 2015).

Публікації. Основні результати дослідження опубліковано у 22 працях, загальним обсягом 7,57 д. а., з яких автору особисто належить 6,95 д.а., з них 12 – у наукових фахових виданнях обсягом 4,8 д.а., у т.ч. 4 праці розміщено у журналах, які включено до міжнародних наукометричних баз даних, загальним обсягом 1,2 д.а., 4 праці підготовлено у співавторстві, 10 праць опубліковано в інших виданнях обсягом 2,15 д.а.

Структура й обсяг дисертації. Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Повний обсяг дисертації становить 309 сторінок. Основний зміст викладено на 193 сторінках. Робота містить 15 таблиць (з яких 1 займає 1 повну сторінку), 41 рисунок (з яких 1 займає 1 повну сторінку), 7 додатків розміщених на 83 сторінках. Список використаних джерел налічує 309 найменувань і розміщений на 31 сторінці.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертації, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження, охарактеризовано наукову новизну та практичну значущість отриманих результатів.

У **першому розділі «Теоретичні основи формування та реалізації домінант бюджетної політики місцевого економічного розвитку»** обґрунтовано теоретичні засади формування та реалізації домінант бюджетної політики, зокрема її архітектоніку, виявлено особливості реалізації домінант у забезпеченні розвитку регіонів, зокрема адміністративних одиниць, з урахуванням зарубіжного досвіду розвинених країн Європи.

Зважаючи на євроінтеграційний вибір України, виявлено особливості впливу бюджетної політики на місцевий економічний розвиток та сформовано методологічні підходи щодо специфіки цього впливу з використанням домінант.

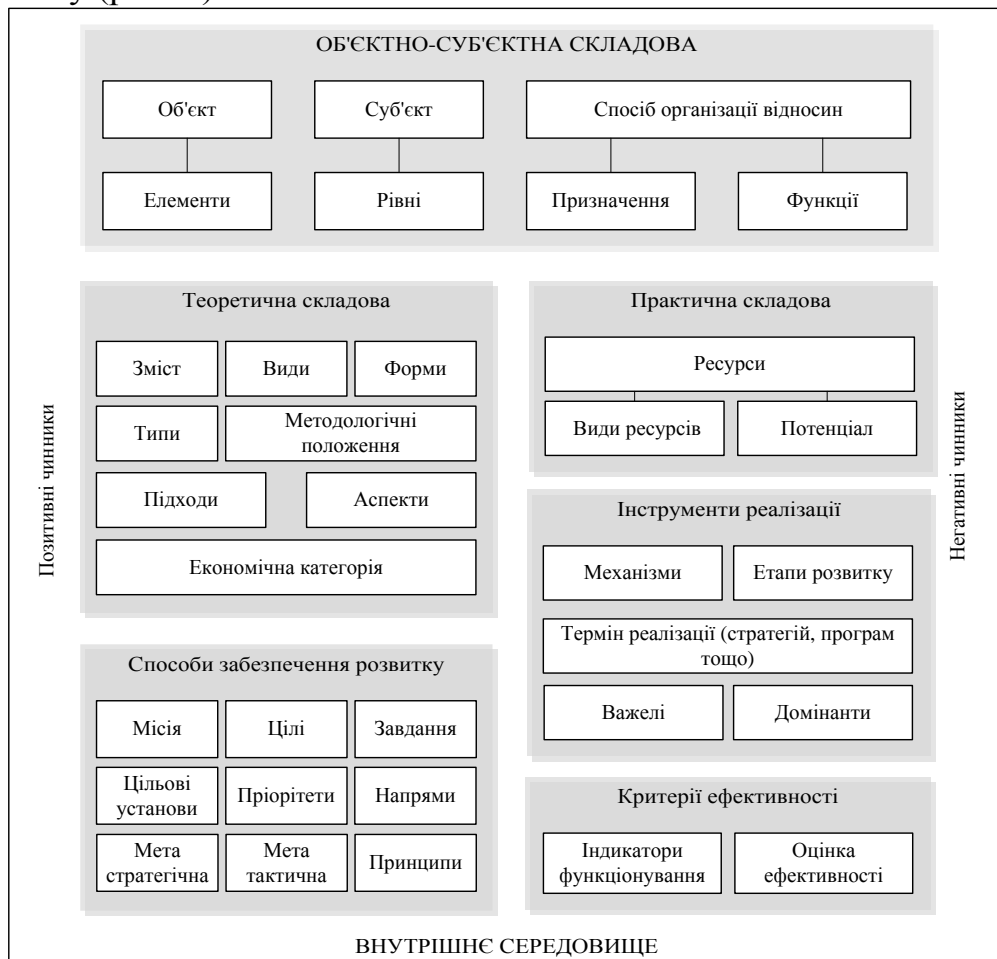
З метою виконання завдань дослідження удосконалено понятійний апарат з використанням таких методологічних підходів: уточнення суті термінів та

понять, конкретизація ієрархічного рівня дослідження, визначення переваг кожного із термінів, наукова аргументація щодо обраного терміну.

За результатами узагальнення існуючих трактувань з'ясовано сучасну сутність таких термінів та понять як «політика», «фінансова політика», «бюджетна політика», а також обґрунтовано наукову значимість щодо використання поняття «архітекtonіка бюджетної політики».

Теоретичне обґрунтування складових архітекtonіки бюджетної політики здійснено з використанням таких положень: врахування умов зовнішнього і внутрішнього середовища; підпорядкованості бюджетної політики фінансовій та економічній, які є складовими (елементами) вищих надсистем; доповнення як складовими потенціалом та домінантами (що, зазвичай, не висвітлюється у фінансовій літературі); компонування шести складових, які розмежовано за відповідними ознаками.

Відповідно до виконаного комплексного аналізу було виявлено недоліки в наявних визначеннях і запропоновано під архітекtonікою бюджетної політики необхідно розуміти всі її складові, розміщені в логічній послідовності та взаємозв'язку (рис. 1).

Рис. 1. Архітекtonіка бюджетної політики

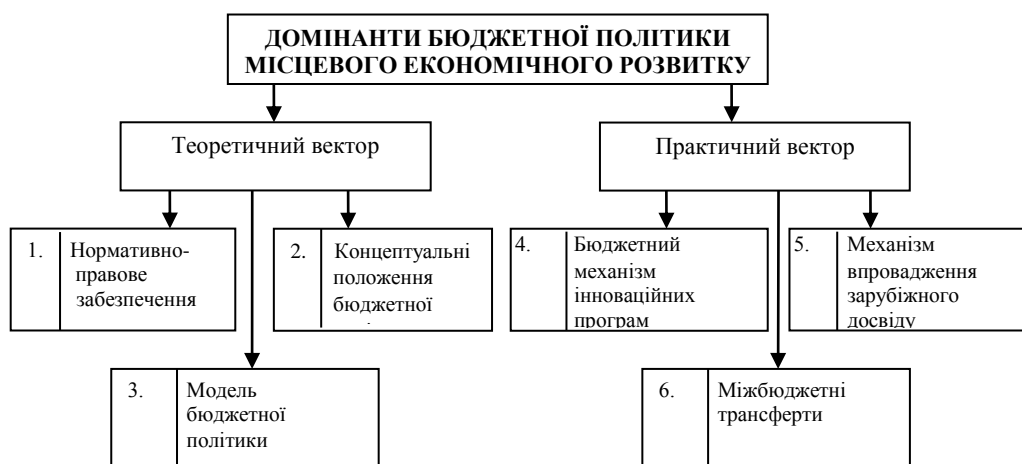
Джерело: розроблено автором.

Використання запропонованої архітекtonіки бюджетної політики, зокрема місцевого рівня, сприятиме: її структуризації з виокремленням найбільш актуальних проблем при формуванні мети, завдань, видів, стратегії

розвитку конкретної адміністративної одиниці або відповідної громади; обґрунтуванню наукових підходів щодо вирішення як перспективних, так і поточних проблем місцевого розвитку; реалізації затверджених в установленому порядку місцевих бюджетних програм, спрямованих на забезпечення динамічності місцевого економічного розвитку.

За результатами узагальнення теоретичних засад бюджетної політики розроблено наукове обґрунтування домінант, яке включає генезис, аналіз теоретичних конструкцій, формування основних положень та відповідне коригування. Класифікацію обґрунтованих домінант за двома векторами – теоретичним і практичним – подано на рис. 2.

Рис. 2. Класифікація домінант бюджетної політики місцевого економічного розвитку

Джерело: розроблено автором.

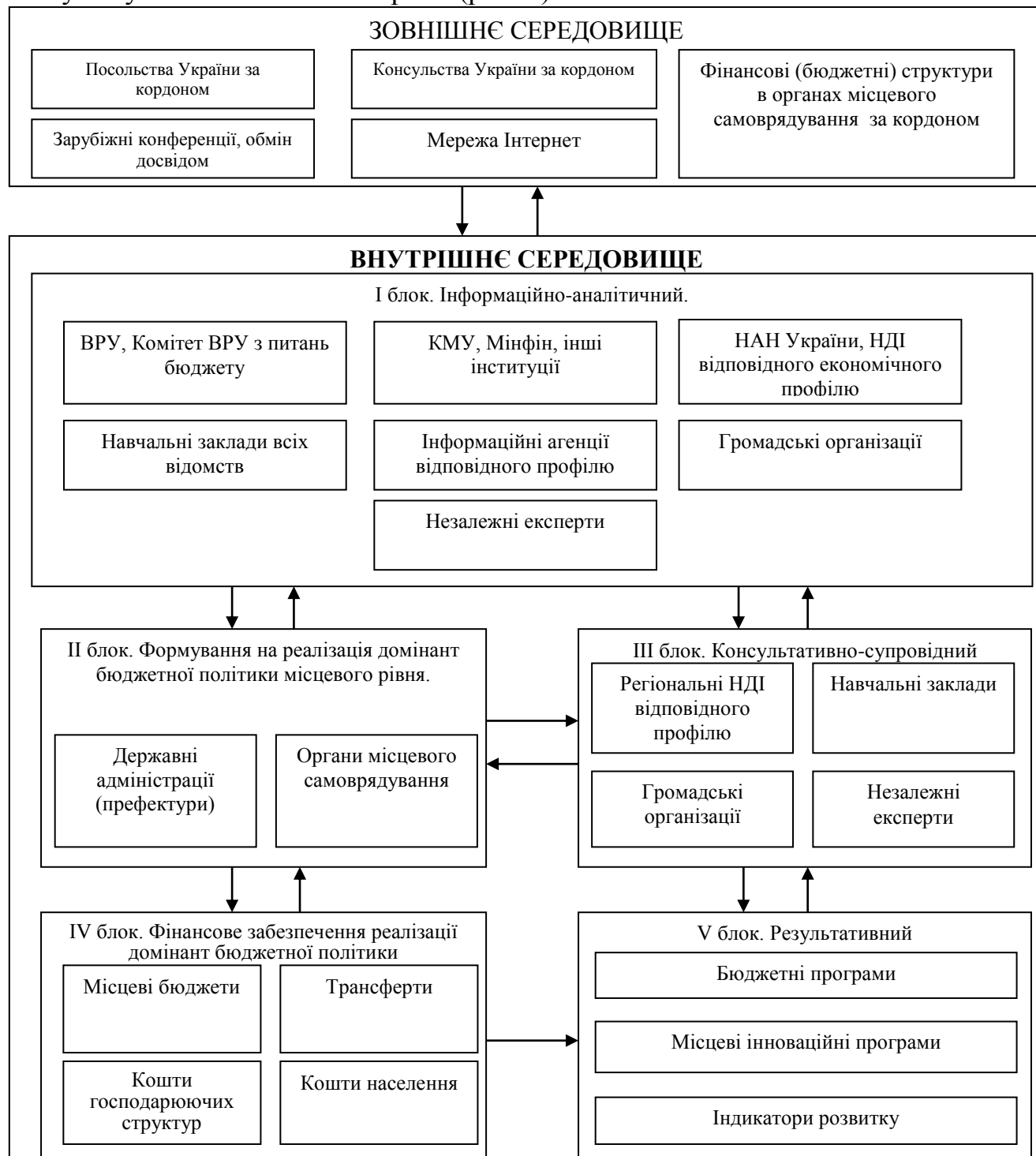
Домінанти бюджетної політики місцевого економічного розвитку – це її найважливіші складові частини, які відіграють визначальну роль у забезпеченні ефективного функціонування та спрямовані на вирішення найбільш актуальних проблем і сприяють динамічному місцевому економічному розвитку, використовуючи відповідні ресурси, важелі, а також механізми.

Обґрунтовано, що використовуючи ці домінанти, бюджетна політика впливає на місцевий економічний розвиток, забезпечуючи фінансовими ресурсами необхідні бюджетні програми за умови розробки оптимального нормативно-правового забезпечення та застосування відповідних концептуальних положень, моделей та механізмів.

На основі з'ясування специфіки функціонування бюджетної політики місцевого економічного розвитку сформовано теоретичні положення щодо її ролі у забезпеченні такого розвитку. Так, у державі має реалізовуватись єдина бюджетна політика, яка включає загальнодержавний та місцевий рівень відповідно до мети, завдань, способів реалізації щодо перспективного і поточного періодів, повинні бути сформовані цілі, обґрунтовані пріоритети розвитку, що забезпечуватиме реалізацію бюджетних програм. У структурі бюджетної політики повинні бути розроблені та реалізовані механізми оптимального формування й витрачання бюджетних коштів з обов'язковим

науковим супроводом та комплексним контролем, зокрема громадським.

Доведено, що в сучасних умовах, коли Україною було задекларовано європейський вектор розвитку, особливо важливим є використання ефективних механізмів щодо сприяння місцевому економічному розвитку, тому запропоновано механізм впровадження конкретних домінант бюджетної політики, які є оптимальними в зарубіжних країнах і з відповідною адаптацією можуть бути застосовані в Україні (рис. 3)

Рис. 3. Механізм впровадження домінант бюджетної політики місцевого економічного розвитку

Джерело: розроблено автором.

З'ясовано, що використання цього механізму дасть змогу оперативно вносити корективи до бюджетних програм та інноваційних проектів, які реалізуються місцевими органами влади, що сприятиме динамічному місцевому розвитку, оскільки він базується на зарубіжному досвіді.

У другому розділі «Оцінка використання доміант бюджетної політики місцевого економічного розвитку» проаналізовано правові та організаційні засади використання бюджетних ресурсів місцевого рівня, узагальнено практику формування міжбюджетних трансфертів та виявлено вплив видатків місцевих бюджетів на динаміку економічного розвитку.

За результатами комплексного аналізу із зіставленням законодавства України та окремих країн ЄС було виявлено недосконалість вітчизняного законодавства. Так, доведено, що законодавство, яке регулює функціонування бюджетної політики місцевого економічного розвитку, є доволі розгалуженим і включає, окрім Бюджетного, Податкового, Митного кодексів, інші закони, а також численні відомчі інструкції. Виявлено, що основні нормативно-правові акти, які регламентують функціонування цього виду політики, перманентно зазнають змін, що ускладнює реалізацію оптимальної бюджетної політики. Аналіз змін до цих актів засвідчив, що до Бюджетного кодексу України (набув чинності у 2010 р.) станом на 1 вересня 2016 р. зміни й доповнення вносилися 74 рази; до Податкового кодексу України (2011 р.) – 105 разів; до Митного кодексу України (2012 р.) – 30 разів; до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (1997 р.) – 109 разів. Така кількість змін є свідченням науково необґрунтованої концепції розвитку бюджетної політики місцевого економічного розвитку. Водночас окремі положення Бюджетного кодексу залишаються нереалізованими до цього часу, а саме: ст. 21 цього Кодексу передбачає перманентну розробку державних бюджетів на три наступних роки, що до цього часу практично не застосовується. Отже, результати виконаного аналізу переконують у необхідності наукового обґрунтування цієї важливої доміанти бюджетної політики.

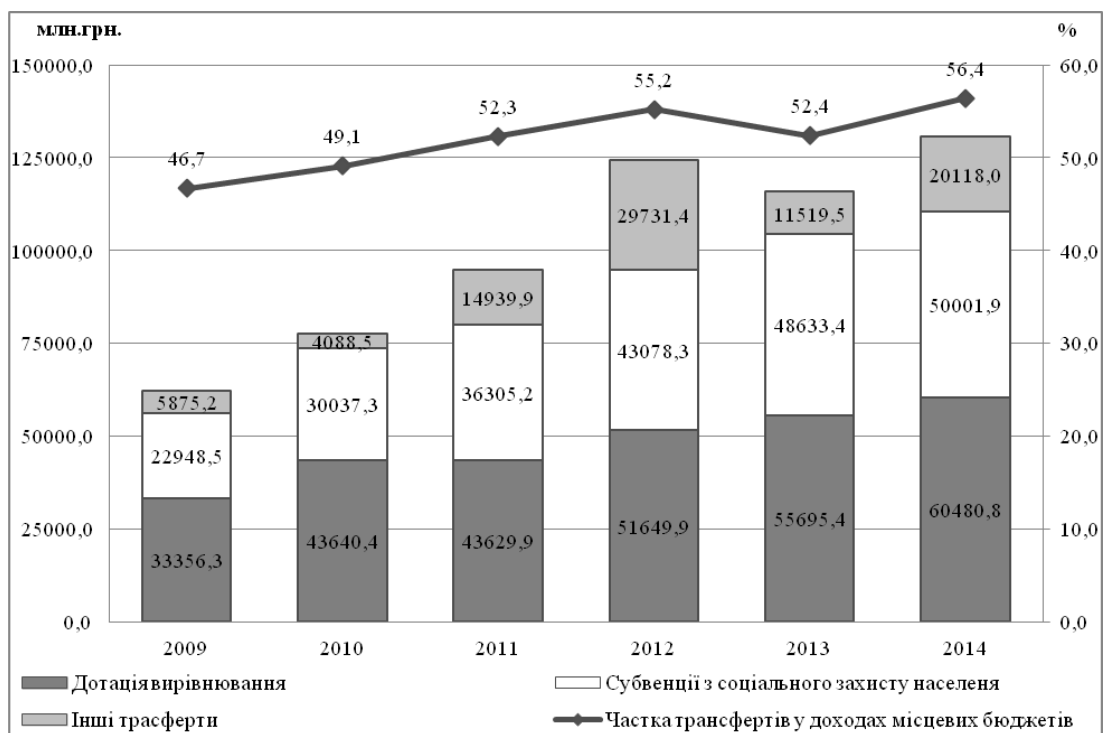
Аналіз структури податкових надходжень від місцевих податків у валовому внутрішньому продукті протягом 2007–2014 рр. дав підстави зробити такі висновки: питома вага місцевих податків у ВВП протягом цього періоду була незначною, у тому числі за основним – податком з доходів фізичних осіб/прибутковим податком з громадян – знижувалась від 4,83 % у 2007 р. до 3,99 % у 2014 р.; рівень одного з найбільших податкових платежів у зарубіжних країнах – місцевих податків і зборів в Україні є надзвичайно низьким: від 0,1 % у 2007 р. до 0,51 % у 2014 р. Така тенденція є свідченням незначної податкової бази при формуванні доходів місцевих бюджетів і зумовлює значну залежність від центральних органів влади, зокрема при трансфертних платежах. Отже, в умовах євроінтеграційних процесів є доцільність значного розширення повноважень місцевих органів влади, зокрема і щодо збільшення обсягів бюджетних надходжень від платежів місцевого рівня.

Дослідження сучасного стану виконання бюджету територіальних громад дало змогу зробити висновок, що на регіональному рівні спостерігається

недостатність власних фінансових ресурсів та простежується зростаюча залежність від дотацій з Державного бюджету.

З'ясовано, що міжбюджетні трансферти в Україні є основною формою реалізації міжбюджетних відносин, а відсутність досконалих підходів щодо їх формування та реалізації формує практику застосування неефективних механізмів підтримки державними органами влади депресивних територій, що гальмує місцевий економічний розвиток.

Незважаючи на задекларовану податкову і бюджетну децентралізацію, яка є складовою реформ у бюджетній сфері, структура доходів місцевих бюджетів свідчить про зростання залежності місцевих бюджетів від міжбюджетних трансфертів. Так, впродовж останніх років, що аналізувались, частка міжбюджетних трансфертів у структурі доходів місцевих бюджетів неухильно зростає: з 46,7 % у 2009 р. до 56,4 % у 2014 р. (рис. 4).

Рис. 4. Динаміка перерахування трансфертів, що передаються з Державного бюджету до місцевих бюджетів, за 2009–2014 рр.

Джерело: дані бюджетного моніторингу Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень

Виявлено, що незважаючи на тривалий процес розвитку та реформування міжбюджетних відносин, нині в Україні існують проблеми, які мають системний характер та потребують урегулювання. Тому запропоновано запровадити розподіл основних власних та делегованих повноважень між місцевими органами влади на підставі економічних критеріїв розрахунку міжбюджетних трансфертів, що дасть змогу відповідно до чинної нормативно-правової бази залучати додаткові ресурси та забезпечувати стабільний розвиток окремих регіонів.

За результатами виконаного аналізу було доведено, що видатки місцевих бюджетів постійно перевищують їх доходи, що, як наслідок, зумовлює перманентний бюджетний дефіцит.

З метою перевірки гіпотези щодо несуттєвого впливу бюджетної політики України в сфері видатків на економічну діяльність щодо ВРП було виконано кореляційно-регресійний аналіз з використанням коефіцієнтів еластичності.

Середні коефіцієнти еластичності E_{YX} показують, на скільки відсотків в середньому зміниться значення вихідної змінної Y від її середнього значення при зміні фактора X на 1 % (від середнього значення):

$$E_{YX} = \frac{dY}{dX} \times \frac{\bar{X}}{\bar{Y}}, \quad (1)$$

де: $\bar{Y}$, $\bar{X}$ – середні значення ВРП та видатків місцевих бюджетів на економічну діяльність відповідно.

Для лінійної моделі показник середньої еластичності буде мати вигляд:

$$E_{YX} = \frac{d}{dX} [a + bX] \times \frac{\bar{X}}{\bar{Y}} = b \frac{\bar{X}}{\bar{Y}} = 0,72 \quad (2)$$

Аналогічно для степеневі моделі:

$$E_{YX} = \frac{d}{dX} [aX^b] \times \frac{\bar{X}}{\bar{Y}} = abX^{b-1} \frac{\bar{X}}{a\bar{X}^b} = b = 0,9 \quad (3)$$

Отже, можна зробити висновок, що в обох випадках коефіцієнти еластичності менші за 1, і тому видатки місцевих бюджетів на економічну діяльність не будуть мати мультиплікативного ефекту щодо динаміки ВРП.

Беручи до уваги, що бюджетна політика, зокрема видатки місцевих бюджетів, чинять незначний вплив на динамічність місцевого економічного розвитку, запропоновано науково обгрунтовані підходи щодо оцінки бюджетної політики із застосуванням відповідної методики, яка включає прогнозування доходів бюджету, залучення додаткових фінансових ресурсів, аналіз виконання видатків бюджету, оцінку кількісних і якісних показників тощо і базується на визначеній меті, завданнях, принципах, методах.

Запропоновані наукові підходи сприятимуть прозорості бюджетного фінансування, визначатимуть роль бюджетних видатків у підвищенні динаміки місцевого економічного розвитку.

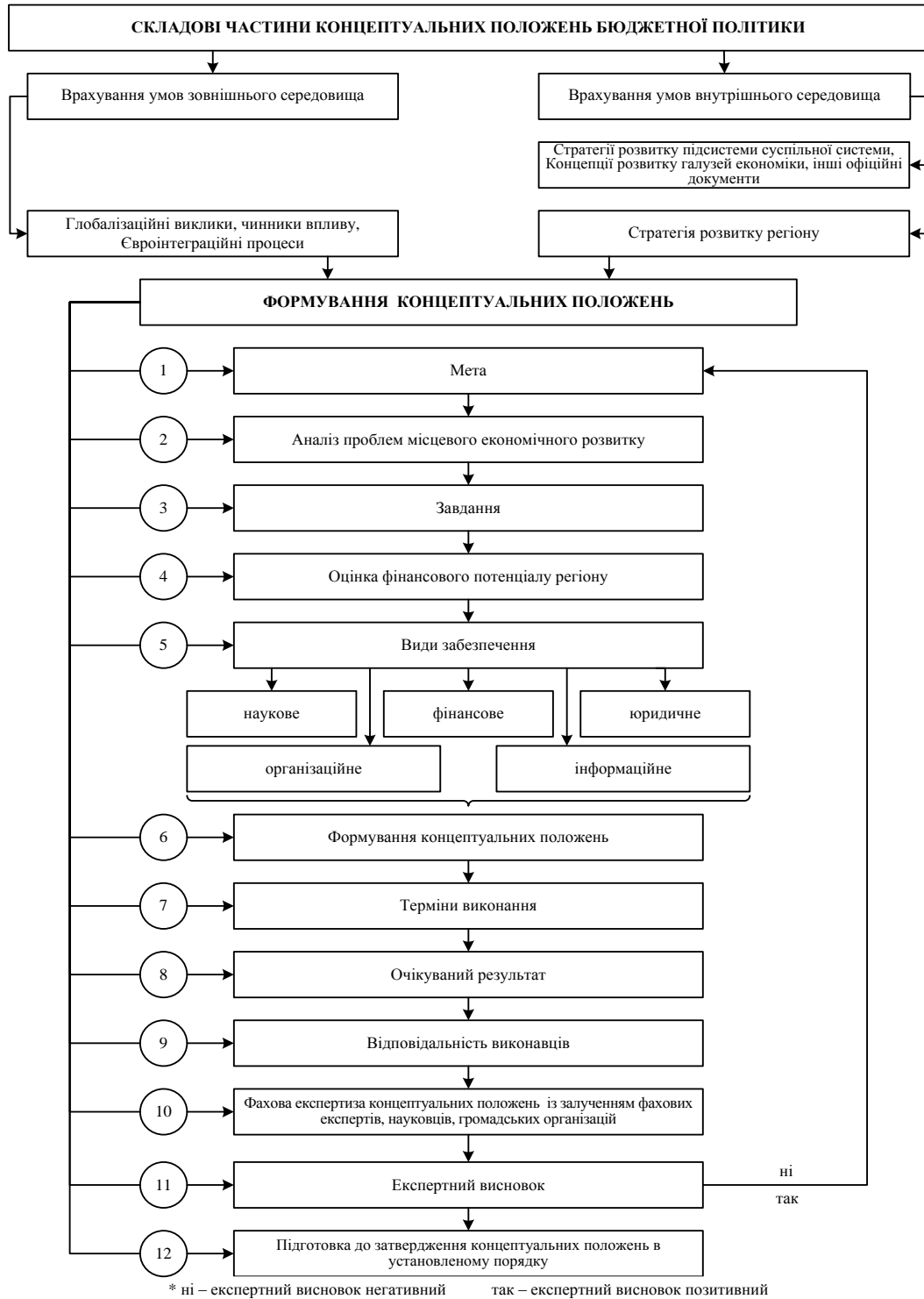
У третьому розділі «Перспективні напрями удосконалення доміант бюджетної політики місцевого економічного розвитку» запропоновано концептуальні положення бюджетної політики місцевого економічного розвитку, розроблено бюджетний механізм забезпечення місцевих інноваційних програм та сформовано її інституціональну модель.

У результаті виконаного комплексного аналізу було виявлено, що сучасні концепції бюджетної політики мають певні недоліки, тому запропоновано концептуальні положення місцевої бюджетної політики з удосконаленою структурою, яка включає мету, аналіз проблем місцевого економічного розвитку, завдання, оцінку фінансового потенціалу регіону, види забезпечення, терміни виконання, очікувані результати.

Особливістю цих концептуальних положень є визначена відповідальність конкретних посадових осіб органів державної влади і місцевого самоврядування та залучення громадських організацій і незалежних експертів

до фахової оцінки розроблених проектів.

Доведено, що перевагою запропонованих положень є те, що з їх використанням, за умов здійснення необхідних реформ як у державі загалом, так і на місцевому рівні, забезпечується стабільність функціонування місцевої бюджетної політики, що, в свою чергу, є вагомим умовою динамічності місцевого економічного розвитку (рис. 5).

Рис. 5. Структура концептуальних положень місцевої бюджетної політики

Джерело: розроблено автором.

Доведено, що в умовах відкритих економік, чим характеризується початок ХХІ ст., важливим джерелом інновацій можуть бути фінансові ресурси іноземного походження, проте як свідчать статистичні дані, обсяги прямих іноземних інвестицій в Україну станом на 31 грудня 2015 р. склали за всі роки незалежності лише 43,4 млрд дол. США, або 1,7 млрд дол. США в розрахунку на один рік. У 2015 р. в економіку України було інвестовано 3763 млн дол. США та вилучено 891 млн дол. США, але загальний обсяг інвестицій у 2015 р. порівняно із 2014 р. зменшився орієнтовно на 2,6 млрд дол. США, що, як стверджують фахівці Державної служби статистики України, пояснюється курсовою різницею, за рахунок якої акціонерний капітал зменшився.

Отже, виявлено необхідність удосконалення чинного бюджетного механізму забезпечення інноваційних програм місцевого розвитку в Україні з огляду на незначні обсяги фінансових ресурсів на місцевому рівні в сфері інновацій та низькі темпи місцевого економічного розвитку. Тому в роботі розроблено удосконалений механізм, який базується на принципово оновлених підходах щодо бюджетних інновацій. (рис. 6).

Рис. 6. Структурна схема бюджетного механізму забезпечення інноваційних програм місцевого рівня

Джерело: розроблено автором.

Розроблений механізм передбачає організаційне поєднання всіх складових цього механізму із стратегічними векторами соціально-економічного розвитку регіонів, зумовлює залучення додаткових фінансових ресурсів, а також використання переваг державно-приватного партнерства.

За результатами дослідження доведено, що забезпечення місцевого економічного розвитку неможливе без інституціональної моделі бюджетної політики, тому запропоновано відповідну інституціональну модель.

Враховуючи наукові здобутки вітчизняних та зарубіжних учених, обґрунтовано методологічні підходи щодо розробки інституціональної моделі бюджетної політики, а саме: використання положень ґносеології, розвиток бюджетної політики з врахуванням євроінтеграційних прагнень України, забезпечення динамічності та стабільності розвитку, орієнтації на інноваційний розвиток регіонів, значення ендогенних та екзогенних чинників впливу.

Запропонована інституціональна модель бюджетної політики місцевого рівня сформована згідно з архітектонікою бюджетної політики і розробленими інституціональними підходами і визначає напрями впливу на місцевий економічний розвиток.

Модель включає сукупність взаємовідносин між загальнонаціональними та регіональними інституціями із використанням інститутів відповідних рівнях. Застосовуючи формальні правила, базуючись на нинішніх інституціональних відносинах у бюджетній політиці та формуючи новий механізм регулювання відносин із громадськими організаціями, засобами масової інформації, науковими організаціями, ці інституції формують нові суспільні умови, що в сукупності дасть змогу реалізувати ефективну бюджетну політику на місцевому рівні.

Наукова цінність запропонованої моделі полягає у такому: вона має наукове обґрунтування, яке включає шість компонентів; враховано ментальні особливості українського народу, зокрема і в формуванні бюджетної політики; за основу функціонування моделі обрано інституційний підхід з відповідною аргументацією; модель сформовано з використанням чотирьох блоків, які дають змогу виокремити визначені складові при реалізації моделі на практиці.

Доведено, що ефективність такої моделі буде залежати від професіоналізму бюджетних менеджерів усіх рівнів бюджетної системи.

ВИСНОВКИ

У дисертації здійснено теоретичне узагальнення і запропоновано вирішення наукового завдання щодо поглиблення теоретико-методичних основ домінант бюджетної політики місцевого економічного розвитку з метою збільшення її впливу на динаміку цього розвитку. Виконане дослідження дає змогу зробити відповідні висновки, суть яких полягає у такому.

1. Розкрито теоретичні засади бюджетної політики місцевого економічного розвитку. З огляду на недосконалість нинішньої бюджетної політики, з використанням системного методу обґрунтовано її концептуальні положення, які розроблені з урахуванням євроінтеграційних прагнень,

вітчизняних реформ економіки, зокрема і в фінансовому секторі, архітектоніки, нової ідеології державного менеджменту, що дало змогу обґрунтувати вектори її розвитку.

2. Згідно з поглядами вітчизняних та зарубіжних учених та з урахуванням уточнення ролі бюджетної політики у забезпеченні місцевого економічного розвитку удосконалено понятійний апарат фінансової науки, де уточнено розуміння поняття «домінанти бюджетної політики місцевого економічного розвитку» як її найважливіших складових частин, які відіграють визначальну роль у забезпеченні його ефективного функціонування і спрямовані на вирішення найбільш актуальних проблем, використовуючи при цьому відповідні ресурси та механізми.

3. Ефективність та результативність бюджетної політики залежить від багатьох складових, але першочерговим завданням щодо її поліпшення є удосконалення нормативно-правового забезпечення. Доведено, що чинне правове забезпечення сформовано на попередніх підходах. Воно не враховує змін у суспільній системі України, тому запропоновано поступове адаптування нормативно-правового забезпечення до нових реалій, які формуються під впливом суспільних процесів.

4. Виявлено, що нинішня бюджетна політика місцевого економічного розвитку не має достатніх фінансових ресурсів, зокрема бюджетних, тому практично не впливає на динаміку економічного зростання адміністративних одиниць, у зв'язку з чим запропоновано бюджетний механізм забезпечення інноваційних програм місцевого рівня, який базується на принципово нових підходах щодо бюджетних інвестицій та координує ці процеси. Це дає змогу забезпечити формування більших обсягів фінансових ресурсів і сприятиме підвищенню темпів місцевого економічного розвитку.

5. Забезпечення ефективного функціонування бюджетної політики місцевого економічного розвитку неможливе без науково обґрунтованого поєднання теоретичних засад та практичних механізмів, тому сформовано архітектоніку бюджетної політики, яка базується на теоретичному, об'єктно-суб'єктному, практичному забезпеченні, включає інструменти реалізації, способи забезпечення інноваційного розвитку, а також критерії ефективності. Ця архітектоніка розроблена на основі узагальнення наукового доробку зарубіжних і вітчизняних вчених щодо її суті та місця у суспільній системі. Доведено її вплив на забезпечення темпів місцевого економічного розвитку, визначено напрями, що сприятимуть кращому використанню бюджетних ресурсів, налагодженню моніторингу за рухом фінансових надходжень та витрат, що в сукупності забезпечуватиме економічне зростання.

6. З урахуванням виявленої потенційної можливості впливу бюджетної політики на динаміку місцевого економічного розвитку розроблено основні складові цієї політики – домінанти, які в сучасних реаліях можуть мати найбільш вагомий вплив на підвищення темпів економічного розвитку регіонів. Домінанти обґрунтовано з використанням теоретичного підходу, який враховує їхні ознаки, базується на алгоритмі вибору із спрямованістю на вирішення

актуальних проблем.

7. Аналіз функціонування нині діючої моделі бюджетної політики місцевого економічного розвитку виявив її недосконалість, тому на основі використання інституційної теорії розроблено відповідну інституціональну модель бюджетної політики місцевого економічного розвитку, яка враховує взаємовідносини між центральними та регіональними інституціями у процесі формальних та неформальних контактів, ментальні прояви, чинники впливу на цю політику з боку зовнішнього та внутрішнього середовища.

8. Вивчення зарубіжного досвіду функціонування бюджетної політики, в тому числі на місцевому рівні, дало змогу розробити механізм впровадження домінант бюджетної політики місцевого економічного розвитку, який включає такі складові: інформаційно-аналітичну, формування та реалізацію домінант, консультативно-супровідну, фінансового забезпечення та результативну, які враховують вплив чинників як зовнішнього, так і внутрішнього середовища. Особливістю цього механізму є активне залучення регіональних науково-дослідницьких та академічних закладів, окремих незалежних експертів до процесу впровадження цього досвіду. Запровадження такого механізму сприятиме реалізації відповідних визначених домінант з адаптацією до умов України.

9. Зважаючи на відсутність наукового обґрунтування методичного забезпечення оцінювання функціонування бюджетної політики місцевого рівня, запропоновано науково обґрунтовані підходи щодо оцінювання цієї бюджетної політики, які базуються на використанні економіко-математичної моделі, що дозволяє виявити рівень впливу основного важеля цієї політики – бюджетних видатків – на динаміку місцевого економічного розвитку, у результаті чого виявлено, що він є незначним. Така ситуація зумовлюється обмеженими бюджетними ресурсами, які направляються на місцевий економічний розвиток. Доведено доцільність у межах запропонованих реформ спрямування значно більших обсягів бюджетних коштів в структурі місцевих бюджетів на економічний розвиток.

10. Обґрунтовано конкретні практичні рекомендації щодо використання окремих домінант бюджетної політики місцевого рівня, що сприятиме підвищенню темпів економічного розвитку.

Враховуючи актуальність цієї проблематики, є доцільним подальше продовження наукових досліджень у цьому напрямі.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях:

1. Крамаренко О. А. Нормативно-правове забезпечення інвестиційно-інноваційної діяльності: проблеми та шляхи вирішення / О. А. Крамаренко, Ю. М. Вербицька // Науковий журнал Луцького національного технічного університету. Економічний форум. – № 3. – 2012 – С. 350–354 (0,4 друк. арк.). *Особистий внесок автора: досліджено проблеми та напрями удосконалення інвестиційно-інноваційного законодавства (0,2 друк. арк.).*

2. Крамаренко О. А. Способи ухилення від сплати податків в Україні / О. А. Крамаренко // Наукові записки: збірник наукових праць. – №23. –2013. – С. 165–169 (Серія «Економіка») (0,5 друк. арк.).

3 Крамаренко О. А. Проблеми і напрями реформування податкової системи України / О. А. Крамаренко // Економічний вісник університету, збірник наукових праць. – Переяслав-Хмельницький. – № 21/2. – 2013. – С. 352–354 (0,5 друк.арк.).

4. Крамаренко О. А. Концептуальні основи формування бюджетної політики місцевого рівня / О. А. Крамаренко // Формування ринкових відносин в Україні: зб. наук. праць. – № 11 (174). – С. 148–152 (0,4 друк. арк.).

5. Крамаренко О. А. Механізм імплементації важелів бюджетної політики для забезпечення розвитку регіонів України / О. А. Крамаренко // Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту: наук. журн. – № 2 (19). – 2015. – С. 80–91 (Серія «Економіка і менеджмент») (0,66 друк. арк.).

6. Крамаренко О. А. Модель оцінювання результативності видатків місцевого бюджету / О. А. Крамаренко // Глобальні та національні проблеми економіки : Електронне наукове видання. – 2015. № 8 (118). – С. 1013–1016 (0,34 друк.арк.) (Режим доступу – <http://global-national.in.ua/archive/8-2015/212.pdf>)

7. Крамаренко О. А. Методологічне забезпечення бюджетної політики місцевого рівня / О. А. Крамаренко // Наукові записки Національного університету «Острозька академія» науковий журнал. – Острог : Видавництво НУ «Острозька академія» / О.А. Крамаренко // вересень, 2016. – № 2(30) – С. 69–75. (Серія Економіка) (0,5 друк. арк.).

Статті у наукових фахових виданнях,

включених до міжнародних наукометричних баз даних:

8. Крамаренко О. А. Бюджетна політика забезпечення місцевих інноваційних програм / О. А. Крамаренко, Л. Л. Тарангул // Бізнес інформ. – № 11 (456). – 2015. – С. 346–351 (0,52 друк. арк.) (Index Copernicus). *Особистий внесок автора: досліджено місце та роль місцевих інноваційних програм у розвитку органів місцевого самоврядування. Визначено пріоритетні напрями бюджетної політики на рівні держави та регіонів (0,2 друк. арк.).*

9. Крамаренко О. А. Роль бюджетної політики в забезпеченні місцевого економічного розвитку / О. А. Крамаренко // Економіка. Фінанси. Право: Щомісячний інформаційно-аналітичний журнал. – 2015. – № 12/2. – С.34–38 (0,40 друк. арк.) (Index Copernicus).

10. Крамаренко О. А. Специфіка формування та розподілу міжбюджетних трансфертів / О.А. Крамаренко, Л.Л. Тарангул // Проблеми економіки. –2015. – №4. – С. 170–177 (0,55 друк. арк.). (Index Copernicus). *Особистий внесок автора: досліджено місце та роль міжбюджетних трансфертів, а також специфіку їх розподілу (0,2 друк. арк.).*

11. Крамаренко О. А. Домінанти бюджетної політики сталого місцевого розвитку / О. А. Крамаренко // Економіка і фінанси : науковий журнал. – 2015. – № 10–11. – С. 24–31 (0,4 друк. арк.) (Index Copernicus).

Участь у навчальному посібнику:

12. Економічний аналіз: базовий курс для податкового аналітика: навч. посібник для слухачів проф. прогр. підвищення кваліфікації / Міндоходів України, І. С. Санжеревська, С. М. Шаповал. – К.: ДП «СВЦ Міндоходів України», 2013. – 800 с. *Особистий внесок автора: п.13 “Аналіз фінансово-господарської діяльності платників податків з метою виявлення ризиків у його діяльності”*(0,5 друк. арк.)

В інших виданнях:

13. Крамаренко О. А. Податковий кодекс України як перший крок до ефективної системи оподаткування / О. А. Крамаренко // Реформування податкової служби України відповідно до європейських стандартів: матеріали наук.-практ. конф. – Ірпінь, 2011. – С. 221–223. (0,2 друк. арк.).

14. Крамаренко О. А. Податковий кодекс України як фактор гармонізації економічних відносин / О. А. Крамаренко // Проблеми впровадження та перспективи вдосконалення Податкового кодексу України: матеріали наук.-практ. круглого столу (м. Чернігів, 7 жовтня 2011 р.). – Чернігів: Національний університет ДПС України, 2011. – С. 60–63 (0,2 друк. арк.).

15. Крамаренко О. А. Щодо питання адаптації податкового законодавства України відповідно до вимог ЄС / О. А. Крамаренко // Застосування міжнародно-правових норм у сфері оподаткування в Україні: матеріали наук.-практ. круглого столу (м. Ірпінь, 25 листопада 2011 р.). – Ірпінь, 2011. – С. 105–108 (0,2 друк. арк.).

16. Крамаренко О. А. Податковий кодекс як інституційно-правова база реформування податкової системи України / О. А. Крамаренко // Проблемні аспекти положень Податкового кодексу України, шляхи вирішення: матеріали наук.-практ. круглого столу (м. Сімферополь, 15–16 вересня 2011 р.). – Сімферополь, 2011. – С. 41–43 (0,2 друк. арк.).

17. Крамаренко О. А. Податковий механізм як складова підвищення конкурентоспроможності податкової політики / О. А. Крамаренко // Напрями підвищення конкурентоспроможності податкової політики в Україні: збірник матеріалів наук.-практ. кр. столу (м. Ірпінь, 23 березня 2012 р.). – Ірпінь: Національний університет ДПС України, 2012. – С. 99–101 (0,2 друк. арк.).

18. Крамаренко О. А. Модернізація як напрям реформування податкової служби України / О. А. Крамаренко // Реформування податкової служби України відповідно до європейських стандартів: зб. матеріалів наук.-практ. конференції (м. Ірпінь, 18 грудня 2012 р.). – Ірпінь: 2012. – С. 179–181 (0,2 друк. арк.).

19. Крамаренко О. А. Проблеми застосування відповідальності за ухилення від сплати податків / О. А. Крамаренко // Тіньовий сектор як напрям ухилення від сплати податків: матеріали. наук.-практ. кр. столу (м. Сімферополь, 18 червня 2013 р.) – Сімферополь, 2013. – С. 98–100 (0,2 друк. арк.).

20. Крамаренко О. А. Основні проблеми ухилення від сплати податків / О. А. Крамаренко // Реформування податкової системи України в контексті

глобалізаційних викликів: матеріали наук.-практ інтернет-конф. (м. Ірпінь, 21 листопада 2014 р.). – Національний університет ДПС України, 2014. – С. 138–140 (Електронний збірник на CD) (0,2 друк. арк.).

21. Крамаренко О. А. Необхідність реформи органів місцевого самоврядування в Україні за принципами децентралізації влади / О. А. Крамаренко // Бюджетно-податкова політика та регіональний розвиток України: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Ірпінь, 22 травня 2015 р.). – Ірпінь: Національний університет ДПС України, 2015. – С. 247–251 (0,2 друк. арк.).

22. Kramarenko O. A. Peculiarities of budget policy relative to region development in Ukraine/ Kramarenko O. A., Kovtun V. P. //Реформування податкової системи України відповідно до європейських стандартів: матеріали міжн. наук.-практ. конф. (м. Ірпінь, 11 грудня 2015 р) – Ірпінь: Національний університет ДПС України, 2015. – С. 76–79 (0,1 друк. арк.).

АНОТАЦІЯ

Крамаренко О. А. Домінанти бюджетної політики місцевого економічного розвитку в Україні. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит. – Університет державної фіскальної служби України. – Ірпінь, 2016.

Дисертація є комплексним дослідженням засад формування та впливу домінант бюджетної політики у забезпеченні динамічного місцевого розвитку. З використанням науково обґрунтованих підходів здійснено формування та реалізацію домінант бюджетної політики місцевого рівня.

Удосконалено архітектоніку бюджетної політики та виявлено її вплив на забезпечення темпів місцевого соціально-економічного розвитку з відповідним виокремленням її складових. Розроблено концептуальні положення розвитку домінант бюджетної політики, які сформовано з урахуванням євроінтеграційних процесів, започаткованих суспільних реформ.

Сформовано бюджетний механізм забезпечення інноваційних програм місцевого рівня, який базується на принципово нових підходах щодо бюджетних інновацій та координує ці процеси.

Запропоновано інституціональну модель бюджетної політики на місцевому рівні. Удосконалено механізм впровадження зарубіжного досвіду щодо домінант бюджетної політики, орієнтованої на місцевий розвиток.

Здійснено аналіз існуючих підходів щодо оцінювання ефективності функціонування бюджетної політики місцевого рівня, виявлено їхні недоліки та розроблено власні підходи з використанням економіко-математичної моделі.

Ключові слова: бюджетна політика, бюджетний механізм, домінанти, інновації, місцевий економічний розвиток, фінансова політика, фінанси.

АННОТАЦИЯ

Крамаренко О. А. Доминанты бюджетной политики местного экономического развития в Украине. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.08 – деньги, финансы и кредит. – Университет государственной фискальной службы Украины. – Ирпень, 2016.

Диссертация является комплексным исследованием основ формирования и влияния доминант бюджетной политики на обеспечение местного экономического развития. В работе с использованием методологического подхода, который разработан на основе обобщения существующих теоретических подходов, обоснованы формирование и реализация доминант бюджетной политики местного уровня.

Сформирована архитектура бюджетной политики и определено ее влияние на обеспечение темпов местного экономического развития с соответствующим выделением ее составляющих.

Разработаны концептуальные основы развития бюджетной политики, которые сформированы с учетом евроинтеграционных процессов, общественных реформ, в частности в бюджетной системе, что позволило обосновать векторы развития бюджетной политики местного уровня.

Осуществлен анализ совершенства нормативно-правового обеспечения и эффективности использования бюджетных ресурсов местного уровня, а также определена прагматика межбюджетных трансфертов.

Усовершенствован бюджетный механизм обеспечения инновационных программ местного уровня, что будет содействовать формированию значительно больших объемов финансовых ресурсов и повышению темпов местного экономического развития.

Разработана институциональная модель бюджетной политики на уровне административной единицы, что обеспечивает реализацию бюджетной политики на местном уровне в направлении экономического развития с наибольшей эффективностью.

Предложен механизм внедрения зарубежного опыта доминант бюджетной политики, ориентированной на местное развитие, что будет способствовать решению проблем повышения экономического развития.

Выполнен анализ существующих подходов к оценке эффективности функционирования бюджетной политики местного уровня, выявлены их недостатки, разработаны собственные подходы с использованием экономико-математической модели, что помогло выявить влияние основного рычага этой политики – бюджетных расходов – на динамику местного развития и, в отличие от существующих подходов, учитывает потенциал бюджетной политики, которые разработаны в соответствии с ее архитектурой.

Ключевые слова: бюджетная политика, бюджетный механизм, доминанты, инновации, местное экономическое развитие, финансовая политика, финансы.

ANNOTATION

Kramarenko O.A Dominants of budgetary policy on local economic development in Ukraine. - Manuscript.

Dissertation on the receipt of scientific degree of candidate of economic sciences after speciality 08.00.08 - money, finance and credit. - University of the State Fiscal Service of Ukraine. - Irpin, 2016.

Dissertation work is a comprehensive study of the principles of formation and influence of dominant fiscal policy to provide a dynamic local development. Grounded methodological approach using the formulation and implementation of fiscal policy dominant local level.

Improved fiscal policy and architecture found its influence to ensure the rate of local socio-economic development with the corresponding distinguishing its components. The concept of dominant fiscal policy, which is formed taking into account the integration processes initiated social reforms.

Formed budget mechanism providing innovative programs at the local level, based on a fundamentally new approaches to innovation budget and coordinates these processes.

An institutional model of fiscal policy at the level of administrative units. The mechanism of implementation of international experience on dominant fiscal policy focused on local development.

The analysis of existing approaches to evaluating the efficiency of fiscal policy at the local level, found their weaknesses and their own developed using economic and mathematical models.

Keywords: budget policy, dominant, finance, innovation, local economic development, budget mechanism, financial policy.

Підписано до друку _____.____.2016 року. Формат 60x90/16
Папір офсетний. Друк офсетний.
Друк. арк. 0,9. Тираж 100 прим.
Зам № _____
Видруковано в Університеті
державної фіскальної служби України
08201, Київська область, м. Ірпінь, вул. К. Маркса, 31